17 Σεπτεμβρίου 2026

Ο Άγιος Αναστάσιος ο Θαυματουργός (ο υφαντής) ο εκ Περιστερωνοπηγής [βίος & θαύματα] (μέρος 1ο)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα / Συναξαριακές Μορφές

Ὁ Ἅγιος
Ὁ θαυματουργός
(17 Σεπτεμβρίου)
Ἀναστάσιος
Ὁ Ὑφάντης
Ὁ ἐν Περιστερωνοπηγῇ
Μεσαορίας
Κύπρου

Ο Άγιος Αναστάσιος, Θαυματουργός, ο Υφαντής ο εκ Περιστερονοπηγής (ο οποίος αναφέρεται –κακώς- και ως Αλαμάνος). Σύγχρονη φορητή εικόνα η οποία φυλάσσεται στην Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου.

Α. Ιστορικά στοιχεία για τον Άγιο Αναστάσιο(1)

Ο χρονογράφος του 15ου αιώνα Λεόντιος Μαχαιράς αναφέρει ότι ο Άγιος Αναστάσιος είναι μεταξύ των 300 κληρικών και λαϊκών, οι οποίοι μετά την άλωση της Ιερουσαλήμ από τους Αραβες το 638 μ.Χ. κατέφυγαν στην Κύπρο, για να ξεφύγουν από τη μανία των Σαρακηνών.

(...)Όνταν οι Σαρακηνοί επήραν την γήν της επαγγελίας, τότε εβγήκαν οι πτωχοί οι χριστιανοί απού εγλυτώσαν και επήγαν όπου ηύραν καταφύγιν· ήσαν αρχιεπισκόποι, επισκόποι ιερείς και λαϊκοί, και επήγαν όπου φτάσαν. Και ήρταν και εις την περίφημον Κύπρον μία συντροφία, όπου ήσαν τ΄ (=300) ονομάτοι, και γροικώντα, ότι Έλληνες εφεντεύγαν τον τόπον, διά τον φόβον επήγαν εις το έναν μέρος και εις το άλλον, και εσγάψαν την γήν και εμπήκαν μέσα, και επροσεύχουνταν τώ Θεώ(...).

(...)Ευρίσκεται εις την Περιστερόναν της Μεσαρίας ο άγιος Αναστάσιος ο θαυματουργός, εις την Ορμετίαν ο άγιος Κωνσταντίνος στρατιώτης, εις την Σίνταν ο άγιος Θεράπων(...)(2).

Ο Άγιος Αναστάσιος αν και δεν είναι γνωστός στους συναξαριστές, από ένα σύντομο συναξάρι που περιλαμβάνεται στην παλαιά ακολουθία του πληροφορούμαστε ότι ήταν ένας από τους 300 ορθοδόξους της Αλαμανίας (Γερμανίας), οι οποίοι πήραν μέρος σε μια σταυροφορία στα χρόνια του αυτοκράτορα Αλεξίου του Κομνηνού (1081-1118) και του γιού του Ιωάννη (1118-1143). Αργότερα, επειδή οι Λατίνοι της Παλαιστίνης τους κατεδίωξαν, κατέφυγαν στην Κύπρο, όπου έζησαν μοναχικό και ασκητικό βίο.

«Ούτος ο Όσιος Πατήρ ημών Αναστάσιος, ήν εν τοίς χρόνοις του Βασιλέως των Χριστιανών, Αλεξίου του Κομνηνού, και του υιού αυτού Ιωάννου μετά και των λοιπών τριακοσίων Ορθοδόξων των εξ Αλαμανίας όντων, και εν Κύπρω τότε υποκειμένη τώ Ορθοδόξω Βασιλεί, τον μονήρη βίον διανυσάντων. Ότε γάρ ο λεγόμενος Ιερός πόλεμος συνεκροτείτο και γινόμενος δήθεν διά τα Άγια προσκυνήματα, ήλθον και αυτοί στρατιώται μετά των λοιπών. Ορώντες δε εν τοίς πολέμοις και τους Ορθοδόξους κακοποιημένους υπό Λατίνων, αφέντες την επίγειον στρατείαν, εστρατεύθησαν τώ επουρανίω Βασιλεί. Αναλαβόντες τα όπλα της μοναδικής πολιτείας εν Κύπρω ένθα εν ερήμοις και όρεσι διατρίβοντες, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι και υπό δαιμόνων επηρεαζόμενοι, και νικήσαντες χάριτι του ενδυναμούντος Χριστού πάντα πειρασμόν, διά των μεγάλων αυτών αρετών, γενέσθαι και θαυμάτων πολλών αυτουργοί· ου μόνον ζώντες, αλλά και

μετά θάνατον· όθεν και μέχρι του νύν τοίς ευλαβώς προσερχομένοις τώ Τάφω αυτού ο Θείος ούτος Αναστάσιος άριστος δείκνυται ιατρός, και ταχέως προφθαίνει εις τους επικαλούμενους αυτόν εκ πίστεως. Ταίς τούτου πρεσβείαις Χριστέ ο Θεός ημών, ελέησον ημάς ως φιλάνθρωπος.»(3)

Ο παλαιός Ναός του Αγίου Αναστασίου του Θαυματουργού, στο χωριό Περιστερωνοπηγή, από δυτικά.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι το συναξάρι του Αγίου Αναστασίου, καθώς και τριών άλλων αγίων στα οποία γίνεται μνεία των Αλαμανών ή της Αλαμανίας (Αγίου Κενδέα, Αγίου Θεράποντος και Αγίου Αυξεντίου) είναι πολύ μεταγενέστερα, χρονολογούνται δε όλα από τον 18ο αιώνα μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα. Γι αυτό το λόγο δεν μπορούμε να στηριχθούμε απόλυτα στις πληροφορίες τις οποίες δίνουν.

Μελετώντας τις σχετικές πληροφορίες για τον Άγιο Αναστάσιο, πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη και μια τελευταία μελέτη του ερευνητή και ιστορικού Κώστα Κύρρη ο οποίος σύμφωνα με τον κώδικα Coislin 105 του 10ου-11ου αιώνα τοποθετεί τον Άγιο πριν από το 10ο αιώνα, δηλαδή αρκετά πιο νωρίς από το χρόνο που αναφέρει το σύντομο συναξάρι. Ακριβώς για το θέμα αυτό ο Κώστας Κύρρης γράφει:

Ότι ο Άγιος Αναστάσιος έζησε πριν από τον 10ο αιώνα μαρτυρείται από την ύπαρξη του βίου του στον κώδικα Coislin 105 του 10ου-11ου αιώνα.(4)

Επίσης είναι επιβεβλημένο να παραθέσουμε τουλάχιστον περιληπτικά τα συμπεράσματα πρόσφατης μελέτης του μοναχού Χαρίτωνος Σταυροβουνιώτη για το ακανθώδες θέμα των έξωθεν ελθόντων Οσίων, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνεται και ο Άγιος Αναστάσιος.

α) Άπαντες ήσαν γνησίως Ρωμιοί μοναχοί (Ορθόδοξοι δηλαδή την πίστιν πατέρες προερχόμενοι εκ διαφόρων περιοχών της ενιαίας ρωμαϊκής-βυζαντινής αυτοκρατορίας).

β) Δεν ήλθον άπαντες ομού εις Κύπρον, αλλά κατά διαφόρους χρόνους (πάντως πρωΐμους ή μέσους βυζαντινούς) και υπό ποικίλας περιστάσεις.(…)

γ) Ο ακριβής συνολικός αριθμός των Οσίων τούτων δεν είναι γνωστός μετ ακριβείας, αν και η υπό των χρονογράφων καταγραφομένη παράδοσις ανάγει αυτούς εις τον συμβολικόν μεγάλου πλήθους ιερόν αριθμόν των τριακοσίων.(…)(5)

Αν και γράφτηκαν πολλά μέχρι τώρα από διάφορους μελετητές για το χρόνο, την προσωνυμία “Αλαμανοί” καθώς και τις συνθήκες που κατέληξαν στην Κύπρο οι 300 Αλαμανοί άγιοι(6) δε θα αναφέρουμε περισσότερα. Θα σταθούμε περισσότερο στα θαύματα του Αγίου καθώς και στα τεκμήρια της παρουσίας του. Αυτά ήταν ο τάφος του καθώς και τα εργαλεία υφαντικής, που χρησιμοποιούσε όσο ζούσε σε μια σπηλιά της Περιστερώνας της Μεσαορίας. Ο Άγιος Αναστάσιος ο θαυματουργός, όπως αποκαλείται, έζησε με νηστεία, αγρυπνία και προσευχή, θεραπεύοντας κάθε ασθένεια. Πιο πολύ όμως ζητούσαν τη βοήθειά του όσοι υπέφεραν από ρευματοπάθειες, αρθριτικά, παράλυση και κατάγματα. Ο Άγιος Αναστάσιος δε σταμάτησε ποτέ να εργάζεται, για να εξασφαλίζει με τον τρόπο αυτό τον καθημερινό επιούσιο. Μέσα σε μια λαξευτή σπηλιά, όπου διάλεξε για να ασκητέψει, έστησε τον αργαλειό του κι εκεί ύφαινε σακκιά για τη φύλαξη ή μεταφορά δημητριακών. Πάνω από τον τάφο του, σε μια πεζούλα, υπήρχαν μέχρι τον Αύγουστο του 1974 τα ξύλινα “μακούτζια” του (=σαΐτες), διατηρημένα σε πολύ καλή κατάσταση. Τα εργαλεία αυτά έτριβαν στα πονεμένα τους μέλη όσοι ζητούσαν τη βοήθειά του για θεραπεία. Αργότερα τα τοποθετούσαν μπροστά στις

εικόνες του, στις δύο παρακείμενες εκκλησίες του, την παλιά μοναστηριακή και την καινούργια(7). Παράλληλα με αυτά οι προσκυνητές έφερναν στη χάρη του και πολλά κέρινα ομοιώματα.

Η μνήμη του Αγίου Αναστασίου γιορτάζεται στις 17 Σεπτεμβρίου.

Ο νέος Ναός του Αγίου Αναστασίου του Θαυματουργού, στο χωριό Περιστερωνοπηγή, από δυτικά.

Απολυτίκιον. Ήχος α΄.

Της ερήμου πολίτης και εν σώματι άγγελος και θαυματουργός ανεδείχθης, Θεοφόρε πατήρ ημών Αναστάσιε· νηστεία, αγρυπνία, προσευχή, ουράνια χαρίσματα λαβών, θεραπεύεις τους νοσούντας, και τάς ψυχάς των πίστει προστρεχόντων σοι. Δόξα τώ δεδωκότι σοι ισχύν, δόξα τώ σε στεφανώσαντι, δόξα τώ ενεργούντι διά σου πάσιν ιάματα.

Α. Θαύματα του Αγίου Αναστασίου μέσα από διάφορες αφηγήσεις:

α) Αφηγήσεις Παπα-Θεόδωρου Κακουρή:

1. «Πριν γίνω ιερέας, μέσα στην παλιά εκκλησία είχαμε για πολύ καιρό ένα κέρινο ομοίωμα παιδιού. Μετά το δώσαμε στους πωλητές κεριών, για να το λιώσουν. Όταν έγινα ιερέας, μια Κυριακή μετά τη θεία λειτουργία με πλησίασαν δύο γυναίκες. Εγώ τότε τους άνοιξα και την παλιά εκκλησία, για να προσκυνήσουν. Εν τώ μεταξύ τις είδα να κοιτάζουν γύρω τους περίεργα. Η μια μάλιστα από αυτές

μου είπε: «Γυρεύω ένα πράμα, Παπά μου, και δεν το βρίσκω. Έστειλα εδώ ένα τάμα κέρινο ίσια με ένα παιδί και δεν το βλέπω». Τους είπα ότι το είχαμε για πολλά χρόνια και ύστερα το δώσαμε για λιώσιμο. Τη ρώτησα από πού ήταν και μου απάντησε: «Είμαι από την Κύπρο, αλλά ζω στην Αυστραλία τώρα. Συνεχίζοντας ύστερα μου είπε τα εξής: «Με μια άλλη κοπέλλα έμενα στην Αυστραλία και είχα ένα παιδί δώδεκα χρονών παράλυτο. Το πήρα σε πολλούς γιατρούς, αλλά δυστυχώς δε θεραπεύτηκε. Μια νύχτα, ενώ εκοιμόμαστε, άκουσα ένα δυνατό κρότο. Τότε σηκώθηκα κι έβαλα το σταυρό μου, διότι ήταν πολύ παράξενος θόρυβος. Η άλλη κοπέλλα εκείνη την ώρα με ρώτησε: «Τί έπαθες;» Εν τω μεταξύ το σπίτι είχε γίνει ολόφωτο και παρουσιάστηκαν δύο άντρες. Ο ένας, που ήταν λίγο πιο ψηλός, έδειξε τον άλλο και είπε: «Αυτός είναι ο Άγιος Αναστάσιος και θα γιάνει το παιδί σου». Αμέσως χάθηκαν οι άνθρωποι από μπροστά μας, καθώς και το φώς. Την άλλη μέρα, όταν ξύπνησε το παιδί μου, ήταν τελείως καλά. «Ύστερα», συνέχισε η γυναίκα, «έστειλα χρήματα σε μια συγγένισσά μου στη Σκάλα, για να κάμει κέρινο αφιέρωμα, και της ανέθεσα να ρωτήσει πού είναι ο Άης Αναστάσης, για να το πάρει».

2. «Γύρω στο 1961-62 μια Κυριακή, μετά τον εκκλησιασμό, ήρθε από την Ορμήδεια ένα αυτοκίνητο με πέντε έως έξι προσκυνητές. Ο ένας από αυτούς μου είπε: “Ο Άγιος αυτός είναι ο γιατρός μου. Όταν ήμουν μικρός, ήμουν τελείως παράλυτος από τη μέση και κάτω. Μια μέρα ο πατέρας μου πήρε μια πέτρα, την εσταύρωσε πάνω μου και είπε: “Άη Αναστάση μου, γιάτρεψε το παιδί μου”. Μετά με σήκωσε και με πήρε στο κρεβάτι. Ύστερα από μισή ώρα σηκώθηκα και έγινα καλά”.»

3. «Ο Γιακουμής Πουλλή μου είπε το πιο κάτω θαύμα. “Την ημέρα της γιορτής του Αγίου Αναστασίου ήρθε κάποιος από το Λευκόνοικο και μου είπε: “Εγώ κάθε χρόνο έρχομαι στο χωριό σας και φέρνω γιορτή, γιατί μ έκανε καλά ο Άης Αναστάσης. Ήμουν παράλυτος κάποτε και δε μπορούσα να περπατήσω. Ο πατέρας μου, για να με κάνει καλά, μ έφερνε κάθε χρόνο με το αμάξι να προσκυνήσω και να τρίψω πάνω μου τα εργαλεία του. Μια χρονιά, όταν ήρθαμε στη χάρη του Αγίου και φέραμε τη γιορτή μας, στο δρόμο που φεύγαμε, μεταξύ Λευκονοίκου-Περιστερωνοπηγής, εσηκώθηκα από το αμάξι και περπάτησα”.»*

Υφαντικά εργαλεία (μακούτσσια) του αγίου Αναστασίου του Θαυματουργού, του Υφαντή του εκ Περιστερωνοπηγής.

β) Αφήγηση Ματθαίου Φικάρδου από τη Λεμεσό:

4. «Το 1967 υπηρετούσα στο ταχυδρομείο Λευκονοίκου. Μια εβδομάδα πριν από τις 17 Σεπτεμβρίου πήγα με τη σύζυγό μου στη Λεμεσό, για να δώ την κουνιάδα μου, που είχε ένα άρρωστο παιδί, τον Αντρέα Φουρλά. Το παιδί ήταν τότε δεκατεσσάρων με δεκαπέντε χρονών και πολύ συχνά σεληνιαζόταν κι έβγαζεν αφρούς από το στόμα του. Ενώ η γυναίκα μου κι εγώ κουβεντιάζαμε μαζί, της ανέφερα ότι στις 17 Σεπτεμβρίου είναι το πανηγύρι του Αγίου Αναστασίου. Τότε η κουνιάδα μου ζήτησε περισσότερες πληροφορίες, για να μάθει πού είναι ο Άγιος. Όταν της εξήγησα, μου είπε: ‘‘Είδα τον Άγιο Αναστάσιο ντυμένο στα άσπρα με την εκκλησία του τρεις φορές στο όνειρό μου και μου είπε:

– Πήρες το παιδί σου σε πολλούς γιατρούς και κλινικές. Εγώ είμαι ο Άγιος Αναστάσιος κι έχω δύο κλινικές. Να φέρεις το παιδί σου στην κλινική μου την παλιά (εκκλησία).

Έτσι η κουνιάδα μου στις 16 Σεπτεμβρίου ξεκίνησε μαζί με τον Αντρέα για την Περιστερωνοπηγή. Όταν περνούσαν από το χωριό, για να πάνε πρώτα στο Λευκόνοικο και μετά να έρθουμε όλοι μαζί στον Άγιο, είδε από μακριά την

εκκλησία και φώναξε: “Αυτή είναι η εκκλησία που είδα στο όνειρό μου”. Οι άλλοι που ήταν μέσα στο λεωφορείο διερωτήθηκαν, γιατί εφώναξε αυτό το πράγμα και αυτή τους εξήγησε τα σχετικά με το όνειρό της. Μετά ήρθαν κοντά μου στο Λευκόνοικο. Πριν ξεκινήσουμε από το σπίτι, το παιδί πάλι έπαθε μια σύντομη κρίση. Όταν πήγαμε στην Περιστερωνοπηγή, προσκυνήσαμε πρώτα στη νέα εκκλησία. Ύστερα πήγαμε στην παλιά εκκλησία και κατεβήκαμε κάτω στον τάφο του Αγίου Αναστασίου. Εκεί, μόλις τριφτήκαμε τα εργαλεία, ο μικρός, που κρατούσε τη γυναίκα μου από το χέρι, της είπε: “Θεία, τώρα είμαι ξαλαφρωμένος”. Από τότε το παιδί έγινε καλά και ποτέ δεν ξανάπαθε αυτή την αρρώστια. Τώρα ο Αντρέας βρίσκεται στην Αυστραλία.»

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. Χαρίκλεια Μιχαλοπούλου-Χαραλάμπους, Περιστερωνοπηγή από τήν αρχαιότητα μέχρι τό 1974, έκδοση: Προσφυγικό σωματείο «Ένωση Περιστερωνοπηγιωτών», Λευκωσία 1998, σ.σ. 189-210.

2. Λεόντιος Μαχαιράς, Εξήγησις τής γλυκείας χώρας Κύπρου η οποία λέγεται Κρόνακα τουτέστιν Χρονικόν. Μετάφραση και προλεγόμενα Αντρου Παυλίδη. Έκδοση: Φιλόκυπρος, Λευκωσία 1982, σ. 26.

3. Ακολουθία των οσίων Αναστασίου, Χαρίτωνος, Αυξεντίου, Κενδέου, Αποστόλου Λουκά, Αγίου Δημητριανού και Κωνσταντίνου εκδοθείσαι σπουδή και δαπάνη του Μακαριωτάτου και Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου κ.κ. Χρυσάνθου, Ενετίησιν 1779, παρά Νικολάω Γλυκεί, σ. 12.

4. Κώστας Π. Κύρρης. «Αλαμάνοι Άγιοι τριακόσιοι της Κύπρου». Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια: Φιλόκυπρος, τόμος Α΄, Λευκωσία 1984, σ. 330.

5. Χαρίτων μοναχός Σταυροβουνιώτης, Οι εν Κύπρω Όσιοι και Θεηφόροι Ασκηταί Ηλιόφωτος, Αυξουθένιος, Επαφρόδιτος και Ευθένιος: Η βυζαντινή ασματική ακολουθία και ο απωλεσθείς (;) βίος αυτών», Δελτίον της εταιρείας Κυπριακών Σπουδών, τόμος ΞΣΤ΄2002, Λευκωσία 2004, σ.σ. 46-47.

6. Χαράλαμπος Παπαδόπουλλος, «Οι Αλαμάνοι Άγιοι της Κύπρου.», Περιοδικό Απόστολος Βαρνάβας, τόμος ΙΣΤ’, Λευκωσία 1955, σ.σ. 176-186 και 210-225. J. Hackett, «The saints of Cyprus» (chapter viii), A history of the Orthodox Church of Cyprus, London 1901, p.p 370-432. Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ΄, Κύπρος αγία Νήσος, Αθήναι 1968. Παπάσταυρος Παπαγαθαγγέλου «Οι Αλαμάνοι Άγιοι της Κύπρου«, Μορφές πού άγιασαν τήν Κύπρο, Λευκωσία 1988, σ.σ. 503-508 Κώστας Π.

Κύρρης, «Αλαμάνοι Άγιοι τριακόσιοι της Κύπρου», όπ.π. σ.σ. 329-331. Χαρίτων μοναχός Σταυροβουνιώτης, «Οι εν Κύπρω Όσιοι και Θεηφόροι Ασκηταί Ηλιόφωτος, Αυξουθένιος, Επαφρόδιτος και Ευθένιος…», όπ.π. σ.σ. 45-49.

7. Το 2003 ένα χρόνο μετά το μερικό άνοιγμα των οδοφραγμάτων μια ομάδα ευλαβών γυναικών από την επαρχία Αμμοχώστου βρήκαν δύο από τα ξύλινα εργαλεία του Αγίου Αναστασίου. Όπως διηγήθηκαν οι ίδιες, καθώς και αρκετοί κάτοικοι του χωριού πού είχαν κατεβεί στη σπηλιά, βρήκαν μέσα ψόφια ζώα, κάρβουνα, στάχτες και σωρούς από χώμα καί άχυρα. Σήμερα τα ιερά αυτά κειμήλια, μετά από απόφαση του προσφυγικού, σωματείου «Ένωση Περιστερωνοπηγιωτών», φυλάσσονται στον ιερό ναό της Αγίας Θέκλας στο συνοικισμό Αγίων Αναργύρων Λάρνακος.

* Στον Ζηντίλη Κυρ. Ζηντίλη, στον οποίο μίλησε ο πατέρας του θεραπευθέντος, είπε ότι, ενώ πήγαιναν με το αμάξι στο Λευκόνοικο, ο παράλυτος γιός του σηκώθηκε και φώναξε: «Θώρε πατέρα, τζείν το χωράφιν εν γεμάτον παττίσες». Ο Ζηντίλης, απ’ ό,τι θυμάται, το όνομα του πατέρα ήταν Σιεγκαλλής.

Συνεχίζεται…